

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«01» листопада 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія стилеутворення в дизайні

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 022 Дизайн

Освітній рівень другий (магістерський)

2017–2018 навчальний рік

Розподіл годин зведено з робочим навчальним планом. Структура типова.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код університету: 1832/17
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1832/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«01» листопада 2017

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія стилеутворення в дизайні» для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 022 Дизайн, 5 курсу 9 семестру, освітнього рівня другого магістерського.

Розробник: **Пучков Андрій Олександрович**, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв, протокол від «06» вересня 2017 року №1

Завідувач кафедри дизайну _____

Н. І. Кравченко

© Пучков А. О., 2017

© Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2017

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

« ____ » _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія стилеутворення в дизайні

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 022 Дизайн

Освітній рівень другий (магістерський)

2017–2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія стилеутворення в дизайні» для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 022 Дизайн, 5 курсу 9 семестру, освітнього рівня другого магістерського.

Розробник: **Пучков Андрій Олександрович**, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв, протокол від «06» вересня 2017 року №1

Завідувач кафедри дизайну _____ Н. І. Кравченко

© Пучков А. О., 2017
© Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2017

1. Опис навчальної дисципліни
«Історія стилеутворення в дизайні»

5 курс, 9 семестр

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>02 "Культура і мистецтво"</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>022 «Дизайн»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		9-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		Не передбачені	
		Самостійна робота	
		50 год.	
		МКР	
		8 год.	
		Семестровий контроль	
		30 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія стилеутворення в дизайні» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою дизайну на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану для спеціальності 022 «Дизайн» освітнього рівня другого (магістерського) денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Предметом вивчення курсу є історичні й сучасні стилі, напрями і течії в дизайні, а також стилеутворюючі закономірності в дизайні в процесі його історичного становлення.

Метою вивчення дисципліни є формування здатності аналізувати, оцінювати та інтерпретувати стилі й способи стилеутворення в дизайні різних історичних періодів. Вивчення курсу передбачає вирішення наступних **завдань**:

- засвоєння категорій «стиль», «стилеутворення» в контексті системи «людина — предмет — середовище»;

- аналіз принципів стилеутворення об'єктів матеріальної культури в контексті історичних стилів;

- засвоєння принципів об'єднання складових стилю (форма, конструкція, колір, фактура) в цілісний художній образ в історичних і сучасних об'єктах дизайну;

- засвоєння методів роботи дизайнера з історичним стильовим матеріалом (цитування, метод аналогії, наслідування, імітація, робота з мотивами, синтез, дифузія стилів, трансформація);

– вдосконалення студентами навичок роботи з теоретичним і візуальним матеріалом у вигляді виконаних під час вивчення тем дисципліни копій, замальовок, ескізів;

– формування аналітичних і проектно-творчих компетенцій, спрямованих на орієнтацію та графічне відтворення історичного стильового матеріалу в дизайні.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальний матеріал курсу спирається на набуті студентами базові знання з дисциплін «Історія мистецтва та дизайну», «Проектування», «Основи композиції та проектної графіки» та ін., що є підґрунтям для засвоєння принципів і закономірностей стилеутворення дизайнерами-магістрантами.

Вивчення дисципліни «Історія стилеутворення в дизайні» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних **компетенностей**:

– *мистецтвознавча* (сформованість системи художньо-естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних знань; здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів, течій і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції; здатність орієнтуватися у сучасних видах, стилях, напрямках мистецтва і дизайну; здатність визначати доцільну стилістику дизайн-проекту та дотримуватися принципів стилістичної єдності в розробці й подачі всіх складових проекту);

– *проектно-творча* (володіння системою навичок візуального створення і сприйняття двовимірних і тривимірних об'єктів; здатність застосовувати засоби художньо-образного проектування; розуміння понять «синтез мистецтв», «полістилізм», «споживацька культура»);

– *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та

професійній діяльності).

Програмні результати навчання:

- уміння орієнтуватися у розмаїтті художньо-стильових напрямів дизайну;
- володіння навичками і прийомами графічно відтворювати стильові ознаки об'єктів дизайну основних історичних періодів;
- здатність визначати доцільну стилістику дизайн-проекту та дотримуватися принципів стилістичної єдності в розробці й подачі всіх складових проекту.

3. Програма навчальної дисципліни

5 курс 9 семестр

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

СТИЛЬ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОБРАЗНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ДИЗАЙНУ

Лекція 1. Вступ. Мистецтво і дизайн — ідея і річ (2 год.)

Мета і завдання курсу.

Природа взаємовідношення мистецтва і дизайну: відмінності на рівні понять і відмінності на рівні діяльності. Народження дизайну з ідеї мистецтва — потрібне через «непотрібне».

Дизайн як мистецтво і як не-мистецтво.

Визначення дизайну як особливої форми художньо-проектної діяльності людини з перетворення середовища.

Матеріальна і нематеріальна складові дизайну. Поняття естетичного споживання і споживання естетичного через художнє.

Споживча й естетична цінність продуктів масового споживання, їхні відмінності і природа. Функціонально-споживча природа дизайну.

Три компоненти фахової діяльності дизайнера: власне діяльність (дизайн-пракис), організаційна форма існування діяльності (дизайн-інституційність) і відтворення організованої фахової діяльності (дизайн-освіта).

Художній об'єкт і художній суб'єкт.

Процес художньої суб'єктизації у дизайні.

Продукт художньої суб'єктизації у дизайні.

Основні поняття: стиль, стилеутворення.

Рекомендована література:

Основна: 4, 8, 11, 19.

Додаткова: 4, 14.

Лекція 2. Художньо-конструктивна діяльність людини в історії культури (2 год.)

Інформативна змістовність художньої форми й ситуативна естетика. «Техніка» і «технічне», особливості естетичного ставлення до техніки як предметного поля праці дизайнера.

Інженер і дизайнер в історії проектного процесу: координація цілей, диференціювання завдань, творча співдружність і творчий конфлікт. Дизайнер як інженер, інженер як дизайнер.

Дизайн-пракис: техніко-конструктивне і художньо-конструктивне формотворення. Художник-конструктор. Дизайнер і замовник (клієнт) — творець речей і речові перепони.

Естетична організація форми речі як спосіб її існування, як кодування її психологічних і суспільно-культурних значень. Художнє начало в дизайні: необразотворча природа художнього образу.

Тектоніка як комплексний засіб художньо-моделюючої діяльності людини; архітектоніка як ситуативний засіб художньо-проектної діяльності дизайнера.

Продукт дизайну як елемент біфункціональної художньої системи.

Конструкція, композиція, колір продуктів дизайну, їх знакова природа. Доцільність (функціональність) та естетичні характеристики конструкції як ознаки форми. Засоби композиції (пропорції, ритм, масштаб, симетрія/асиметрія, динаміка/статика, контраст/нюанс/тотожність) та процес обґрунтування вибору композиційного прийому (пропорціювання, ритмізація, масштабування тощо).

Основні поняття: форма, конструкція, композиція, колір, фактура.

Рекомендована література:

Основна: 4, 8, 11, 13, 27, 28, 30.

Додаткова: 4, 5, 10, 13.

Лекція 3. Дизайн крізь стиль і моду: теоретичні настанови (2 год.)

Поняття стилю як семантичної форми художньої спільності, як вищої (генеральної) особливості художньої творчості, що пронизує собою і художню образність, і всі засоби і способи художнього вираження цієї образності, надаючи їм цілісність і єдність.

Стиль художнього мислення — стиль художньої творчості. Стиль культури, стиль епохи, стиль мистецтва: взаємопроникнення понять.

Стиль у мистецтві і стиль у дизайні: схожість і відмінності. Семантика світу речей і дизайн.

Утворення стилю як мистецьке завдання дизайнера («надзавдання») і утворення стилю як результат спостереження над художньо-конструктивною діяльністю художника.

Форма і образ — стиль і ідея. Принцип відмінності художньої форми від художнього образу у творах мистецтва і творах дизайну. Форма для образу і форма для функції.

Чинники, що визначають стилеутворення як завдання: функція й естетика, уподобання замовника й уподобання споживача, середовище функціонуванні і середовище споживання творів дизайну.

Дизайн і прибуток: художник і виробництво.

Мода як художній посередник між людиною і суспільством. Народження стилю із суспільних уподобань моди. «Рациональна виразність» (В. Гропіус) дизайн-продукту і його функціонування в матеріальній культурі різних часів.

Річ і знак. Річ як знак. Знак як річ. Модне і немодне в речах як явищах знаку.

Основні поняття: історичні стилі, етнічні особливості, культурно-історичні регіони.

Рекомендована література:

Основна: 4, 7, 8, 14, 16, 21.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 9, 12.

Лекція 4. Теорії формотворення в дизайні XIX–XX століття: жанри і стилістика (2 год.)

Вимоги до «ідеального дизайнера». Шляхи пошуку компромісу між естетичними уявленнями дизайнера і естетичними уявленнями масового споживача: конфлікт і порозуміння, коливання смакових уподобань, еластичність суспільних засад моди і прагматичних примх замовника.

Народження дизайну і виникнення теорій його формотворення: єдність сутності і хронологічні розбіжності.

XX століття як доба стрімкого зростання предметів виробництва і споживання, ускладнення типології промислових виробів та їхня стилістична єдність.

Розвиток промисловості як трамплін для осмислення місця дизайну у суспільстві і виробництві, врегулювання цього осмислення у спеціальних наукових працях. Формування термінології дизайнерської діяльності: «промислове мистецтво», «технічна естетика», «художнє конструювання», «художнє проектування», «дизайн».

Східні впливи на європейський дизайн на зламі XIX–XX століть.

Херберт Рід і його трактат «Мистецтво і промисловість» («Art and Industry», 1934).

Джон Глог (J. Gloag) і його «Пояснення промислового мистецтва» («The Missing Technician», 1934).

Ф. Ешворд (F. C. Ashford) і його «Дизайн-проектування для

промисловості» («Designing for Industry», 1955).

Праці Джо Понті, Джорджа Нельсона і Томаса Мальдонадо.

Основні поняття: «цитування», метод «аналогії», «наслідування», «імітація», «мотиви», стилізація, синтез стилів, трансформація.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 15.

Додаткова: 5, 9, 15.

Модульна контрольна робота № 1

Дати письмове визначення стилів, напрямів, течій об'єктів матеріальної культури різних історичних періодів (від античності до середини XIX ст.) (шрифтові написи, декоративний розпис, орнаменти, гравюра, книжкова мініатюра, декоративна каліграфія, фрагменти інтер'єрів, елементи інтер'єрного декору) на основі візуального сприйняття артефактів.

Змістовий модуль II.

КОНЦЕПТИ СТИЛЕУТВОРЕННЯ В ДИЗАЙНІ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКЦІЇ

Лекція 5. Технічно-художнє конструювання машини як практичні засади виникнення дизайну:

XIV — початок XX століття (2 год.)

Машинерія в її художній стилістиці: взаємодія технологічних та естетичних функцій машин.

Конструювання машини італійським художником у XIV–XVI століттях: Леон Баттіста Альберті, Леонардо да Вінчі, Агостіно Рамеллі.

Машина, наука, ремесло — мануфактурне виробництво у царині естетичного (XVII — перша третина XVIII ст.). Трактат Жюльєн Офре де

Ламетрі «Людино-машина» (1748), метафізичний матеріалізм і механіцизм доби. Дені Папен, станки Андрія Нартова та Генрі Модслі (принцип «уникання чітких кутів»).

Переворот у мануфактурному виробництві (1730–1850-і). Літаковий човник Джона Кея, прядильні машини Аркрайта і Кромптона (мюль-машина) — між стилістикою бароко і функціональними принципами художнього «опрацювання речі».

Паровий двигун Джеймса Уатта. Паротяги Брунтонна («з ногами») і Гордона (триколісний).

Архітектурний стрій машини XIX століття, художність машинної форми. Архітектор як дизайнер. Праці Джона Рескіна (утопічний антитехніцизм), Вільяма Морріса (мистецтво і загибель ручної праці), Франца Рело (техніка та її зв'язок із культурними завданнями, трактат «Про стиль у машинобудуванні»). Перехід від ремісничого до машинного способу виробництва речей.

Поява «нової естетики» у 1890–1900-х. Перші дизайнерські організації. Діяльність Петера Беренса в компанії АЕГ. Організація Німецького художньо-промислового союзу Веркбунд («Deutscher Werkbund»): Анрі ван де Вельде, Петер Беренс, Вальтер Гропіус, Людвіг Міс ван дер Рое, Герман Мутезіус, Ріхард Рімершмід, ранній Ле Корбюзьє.

Спостереження над художньою формою промислових виробів Луїса Генрі Саллівена й Адольфа Лооса.

Трактати з технічної естетики 1900–1910-х: «Естетичні завдання техніки» Петра Страхова (1906), «Теорія творчості» (1910), «Творча особистість і середовище в галузі технічних винаходів» (1911) та «Філософія техніки» (1912) Петра Енгельмейєра. Праці українських науковців: «Декілька слів про красу в техніці» Якова Столярова (1910) та праці з естетики техніки Олександра Гінзбурга (1918).

Функціоналізм як перша прагматична теорія дизайну (1920-і).

Рекомендована література:

Основна: 6, 11, 19, 24, 26.

Додаткова: 5, 8, 12.

Лекція 6. Вироблення стилістичних прийомів формотворення в дизайні
(2 год.)

Стилістична природа речі — від прагматичної функції до художнього конструювання, від художнього конструювання до прагматичної функції.

Конвергенція стилістичних прийомів у різні історичні епохи.

«Великі художні стилі» та їхня інтерпретація у наступні часи за допомогою «цитування», «аналогії», «наслідування», «імітації», «стилізації», «синтезу» або «дифузії».

Декоративне і абстрактне в дизайн-рішенні та стилеутворюючі тенденції в європейському мистецтві. Неостилі та псевдостилі.

Стилеутворення у дизайні меблів упродовж історії — від Єгипту до сьогодення. Особливості англійського стилю чіппендейл (середина XVIII ст.) і меблів Ле Корбюзьє (1930-і)

Справжнє і удаване у вирішенні художньої форми різних часів. «Правда» роботи матеріалу.

Види сучасної дизайнерської діяльності — індустріальний дизайн, дизайн архітектурного середовища, дизайн костюма і аксесуарів, графічний дизайн, комп'ютерний дизайн, арт-дизайн, Web-дизайн — і теоретичні засади формування їхньої стилістики.

Рекомендована література:

Основна: 2, 6, 11, 25.

Додаткова: 10, 14, 15.

Лекція 7. Стилеутворення в дизайні «технічного століття» (4 год.)

Проблеми техніцизму ХХ століття. Техніцизм і мистецтво.

Людиноцентризм технічної естетики і науково-технічний світогляд дизайнера. «Будівельне проектування» («Bauentwurfslehre») Ернста Нойферта (1936) — формулювання основних засад відношення «людина — оточуючі речі». Людина і стандарт. «Модуль» Ле Корбюзьє.

Технократичне майбуття у творчості Герберта Уеллса та його вплив на дизайн-рішення.

Виродження стилізаторства у 1920-х зі становленням ідей функціоналізму. Орнамент як фокус боротьби за новий стиль. Адольф Лоос про орнамент як художній злочин.

Український стиль (українське необароко і український модерн) у масових друкованих творах 1910–1920-х. Дизайн-рішення поліграфічної продукції в українському конструктивізмі 1920-х — початку 1930-х. Творчість Георгія Нарбута і Василя Кричевського: необароко і модерн.

Становлення дизайну після Першої світової війни. Організація Баухаузу — вищої школи художнього будівництва і виробництва. Цілі, завдання, методи навчання. Діяльність Вальтера Гропіуса на посаді директора школи. Його педагогічний кодекс, творчі роботи (будівля фабрики «Фагус», будівля для виставки Веркбунда в Кельні, будівля Баухауза в Дессау, архітектурні комплекси Гарвардського і Багдадського університетів). Баухауз під керівництвом Ганнеса Майера і Людвіга Міс Ван дер Рое. Закриття школи.

Дизайн і архітектура: виставкові павільйони на світових виставках як художній шарнір між дизайном і архітектурою. Романтичний техніцизм Антоніо Сант'Еліа. Європейський функціоналізм як «приборкання хаосу дійсності» (Ле Корбюзьє). Радянський конструктивізм 1920-х як ерзац мінімалістичних дизайн-рішень в архітектурі (Харків, Київ, Москва). Остаточне відокремлення мистецтва від техніки. Естетика біоморфізму в архітектурі та дизайні, «органічна архітектура» Френка Ллойда Райта.

Виробниче мистецтво: теорія і практика. Виробничий дизайн 1920–1930-х. Прозодяг. Творчість Володимира Татліна, Олександра Родченка, Еля Лисицького. Причини кризи виробничників. Напрямок в дизайні 1930-х: науковий дизайн, інженерний дизайн. Розвиток дизайну на транспорті. Виникнення ергономіки.

Цілісність як принцип стилеутворення у дизайні. Архітектурна форма — інтер'єр — речі в інтер'єрі. Стилiстична взаємозалежність між архітектурною формою, інтер'єром, меблями й одягом. Від ар-нуво до ар-деко.

Вплив Баухауза на розвиток дизайну в країнах Західної Європи і США. Піонери американського дизайну, футуродизайн та аеродинамічний стиль. Роль дизайну в забезпеченні комерційного успіху. Дизайн в Італії — стиль друкарських машинок «Оліветті» (ранній неореалізм). Ульмська школа. Стиль «Браун».

Особливості розвитку дизайну після Другої світової війни. Роль дизайну в забезпеченні комерційного успіху. Створення Міжнародної організації індустріального дизайну.

Дизайн в Радянському Союзі: ідеальні образи і життєва реальність. Ефект «совка».

Дизайн постіндустріального суспільства. Постмодернізм. Етторе Соттсасс і група «Мемфіс». Стиль «Хай-Тек». Екологічний напрям в дизайні. Теорія проектної культури.

Нова доба в корпоративному дизайні. Широкомасштабне впровадження методів дизайну у створення фірмових стилів. Формування комерційного дизайну: стафф-дизайн, тобто дизайнерські відділи всередині виробничих фірм і підприємств, що вирішують необхідні для підприємств завдання; нон-дизайн, представлений самостійними дизайн-фірмами або бюро, що приймають і виконують окремі замовлення промислових фірм («слуги на короткий час»).

«Швейцарська школа» — міжнародний типографський стиль середини ХХ століття. Напрями «поп-арт» та «оп-арт» як альтернатива «хорошого дизайну». Цінності мас-культури й оптичні ефекти в дизайні (творчість Віктора Вазарелі).

Мінімалізм у дизайні інтер'єру: традиції сходу та європейський досвід. Вираження футуристичних мотивів та прогресу 1950-х в «космічному стилі»; форми візуальних об'єктів реклами середини ХХ століття.

Актуальні проблеми сучасного дизайну.

Рекомендована література:

Основна: 2, 6, 11, 25.

Додаткова: 10, 14, 15.

Модульна контрольна робота №2

Дати письмове визначення стилів, напрямів, течій об'єктів матеріальної культури різних історичних періодів другої половини ХІХ — ХХ ст. (шрифтові написи, декоративний розпис, орнаменти, гравюра, книжкова мініатюра, декоративна каліграфія, фрагменти інтер'єрів, елементи інтер'єрного декору) на основі візуального сприйняття артефактів.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1.								
Стиль як основа формування художньої образності об’єктів дизайну								
1	Лекція 1. Вступ. Мистецтво і дизайн — ідея і річ	10	2	2			8	
2	Лекція 2. Художньо-конструктивна діяльність людини в історії культури	10	2	2			8	
3	Лекція 3. Дизайн крізь стиль і моду: теоретичні настанови	10	2	2			8	
4	Лекція 4. Теорії формотворення в дизайні XIX–XX століття: жанри і стилістика	16	10	2	8		6	
5	Модульний контроль	4						4
Змістовий модуль 2.								
Концепти стилеутворення в дизайні в історичній ретроспекції								
6	Лекція 5. Технічно-художнє конструювання машини як практичні засади виникнення дизайну: XIV — початок XX століття	10	2	2			8	
7	Лекція 6. Вироблення стилістичних прийомів формотворення в дизайні	8	2	2			6	
8	Лекція 7. Стилєутворення в дизайні «технічного століття»	18	12	4	8		6	
9	Модульний контроль	4						4
10	Семестровий контроль	30						
11	Всього	120	32	16	16		50	8

5. Навчально-методична карта дисципліни «Історія стилеутворення в дизайні»

Разом: 120 год., лекції — 16 год., семінарські заняття — 16 год.,
самостійна робота — 50 год., модульний контроль — 8 год., семестровий контроль — 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II			
Назва модуля	Стиль як основа формування художньої образності об'єктів дизайну						Концепти стилеутворення в дизайні в історичній ретроспекції			
Бали за модуль	63						68			
Лекції	1	2	3	4	5	6	5	6	7	8
Теми лекцій	Вступ. Мистецтво і дизайн — ідея і річ (1 б. за відвід.)	Художньо-конструктивна діяльність людини в історії культури (1 б. за відвід.)	Дизайн крізь стиль і моду: теоретичні настанови (1 б. за відвід.)	Теорії формотворення в дизайні XIX–XX століття: жанри і стилістика (1 б. за відвід.)			Технічно-художнє конструювання машини як практичні засади виникнення дизайну: XIV — початок XX століття (1 б. за відвід.)	Вироблення стилістичних прийомів формотворення в дизайні (1 б. за відвід.)	Стилеутворення в дизайні «технічного століття» (2 б. за відвід.)	
Теми семінарських занять				Стилеутворюючі елементи об'єктів матеріальної культури періоду від античності до середини XIX ст. (1 б. за відвід., 10 — за роботу на семінарі)	Етнічно-регіональні стильові особливості в творах матеріальної культури різних народів (1 б. за відвід., 10 — за роботу на семінарі)	Принципи роботи дизайнера з історичним стильовим матеріалом (2 б. за відвід., 10 — за роботу на семінарі)			Запозичення прийомів, технік, виразних можливостей історичних стилів як засіб розширення можливостей сучасного дизайну (перша пол. XX ст.) (2 б. за відвід., 10 — за роботу на семінарі)	Запозичення прийомів, технік, виразних можливостей історичних стилів як засіб розширення можливостей сучасного дизайну (др. пол. XX ст.) (2 б. за відвід., 10 — за роботу на семінарі)
Самост. робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)			(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	
ІНДЗ	30 балів									
Поточн. контр.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)						Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсум. контр.	161 бал (коефіцієнт успішності: 161÷100=1,61)									

6. Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1

Стилеутворюючі елементи об'єктів матеріальної культури періоду від античності до середини XIX століття (2 год.)

Питання для обговорення:

Детальний аналіз (розгорнута усна відповідь, витяги, тези, цитати, візуальний матеріал, копії, замальовки) особливостей виражальних засобів (конструкція, форма, композиція, колір, колористичне рішення, декор) об'єктів матеріальної культури (шрифтові написи, декоративний розпис, гравюра, книжкова мініатюра, декоративна каліграфія, інтер'єрний декор, твори декоративно-прикладного мистецтва) нижче зазначених історичних періодів:

1. Античність (Стародавня Греція, Рим)
2. Візантійська доба
3. Середньовіччя (романський, готичний стилі)
4. Доба «бароко»
5. Доба «рококо»
6. Класицизм і ампір.

Рекомендована література:

Основна: 4, 8, 11, 13, 27, 28, 30.

Додаткова: 4, 5, 10, 13.

Семінарське заняття 2

Етнічно-регіональні стильові особливості в творах матеріальної культури різних народів (2 год.)

Питання для обговорення:

Детальний аналіз (розгорнута усна відповідь, витяги, тези, цитати, візуальний матеріал, копії, замальовки) особливостей виражальних засобів (конструкція, форма, композиція, колір, колористичне рішення, декор) об'єктів матеріальної культури (шрифтові написи, декоративний розпис, гравюра,

книжкова мініатюра, декоративна каліграфія, інтер'єрний декор, твори декоративно-прикладного мистецтва) нижче зазначених культурно-історичних регіонів:

1. Стародавній Єгипет
2. Індійський культурний регіон
3. Далекосхідний культурний регіон (Китай, Японія)
4. Африканський культурний регіон
5. Українська етніка.

Рекомендована література:

Основна: 4, 7, 8, 14, 16, 21.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 9, 12.

Семінарське заняття 3

Принципи роботи дизайнера

з історичним стильовим матеріалом (4 год)

Питання для обговорення:

Характеристика специфіки впливу історичних стилів на сучасний дизайн (за темами, поданими нижче):

1. Антична класика як актуальне джерело творчості в дизайні
2. Мотиви готичного стилю в об'єктах сучасного дизайну
3. Прояви стилю бароко в сучасних дизайн-розробках
4. Використання єгипетської стилістики в сучасному дизайні
5. Екологізм дальносхідної стилістики і можливості її вираження засобами дизайну
6. Мотиви індійського мистецтва і сучасному дизайні

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 15.

Додаткова: 5, 9, 15.

Семінарське заняття 4

Запозичення прийомів, технік, виразних можливостей історичних стилів як засіб розширення можливостей сучасного дизайну (перша половина XX століття) (4 год.)

Питання для обговорення:

1. Аналіз характеру стильових змін в дизайні першої половини XX століття (з використанням виконаних замальовок та копій знакових творів (шрифтові композиції, логотипи, плакати, форми реклами, упаковка, дизайн інтер'єрів).

2. Прийоми роботи з історичним стильовим матеріалом (на основі виконаних робіт методом трансформацій, аналогії, цитування, імітації, стилізації, дифузії тощо — за вибором студента) за однією із запропонованих тем:

- Модерн в Україні. Творчість В. Городецького, І. Ледоховського, О. Вербицького, О. Сластьона.
- Естетика футуризму в архітектурі А. Сант'Еліа.
- Прийоми неопластицизму в дизайні Герріта Т. Рітвелда.
- Конструктивізм — провідний напрям російського авангарду. Діяльність М. Ладовського, О. Родченка, К. Малевича.
- Ар-деко — художня тенденція та стиль життя 1920–1930-х. Твори меблевого мистецтва та інтер'єри Ж.-Е. Рульмана.
- Норман Бел Геддес — теоретик і практик футуродизайну та аеродинамічного стилю.
- Концепція органічного дизайну: діяльність Френка Ллойда Райта.
- Естетика біоморфізму в архітектурі та дизайні.
- «Сучасний стиль» в дизайні: застосування нових технологій та орієнтація на широке коло споживача.
- «Космічний стиль» в дизайні як вираження футуристичних мотивів та прогресу середини століття.
- Мінімалізм в дизайні інтер'єру: традиції сходу та європейський досвід.

- Напрями «поп-арт» та «оп-арт» як альтернатива «хорошого дизайну».

Рекомендована література:

Основна: 6, 11, 19, 24, 26.

Додаткова: 5, 8, 12.

Семінарське заняття 5

**Запозичення прийомів, технік, виразних можливостей
історичних стилів як засіб розширення можливостей сучасного дизайну
(друга половина XX століття) (4 год.)**

Питання для обговорення:

1. Аналіз характеру стильових змін в дизайні другої половини XX століття (з використанням виконаних замальовок та копій знакових творів (шрифтові композиції, логотипи, плакати, форми реклами, упаковка, дизайн інтер'єрів).

2. Прийоми роботи з історичним стильовим матеріалом (на основі виконаних робіт методом трансформацій, аналогії, цитування, імітації, стилізації, дифузії тощо — за вибором студента) за однією із запропонованих тем:

- Новітні технології та вираження їх значення у новому контексті в стилі «хай-тек». Сер Норман Фостер, Ренцо Піано та Річард Дж. Роджерс — піонери «хай-теку».

- Демонстрація внутрішнього змісту та функцій об'єктів в архітектурі та дизайні.

- Феномен італійського дизайну. Діяльність студії «Алхімія» та групи «Мемфіс».

- Феномен італійського дизайну. Артефакти в інтер'єрі.

- «Етніка» і «кантрі»: особливості прояву в інтер'єрі.

- Постмодерністський світогляд у творчості французьких дизайнерів. Індивідуальний авторський стиль Ф. Старка.

- Польська школа плакату. Творчі методи Г. Томашевського, М. Боторі.

- Постмодерністський світогляд у творчості французьких дизайнерів. Індивідуальні авторські стилі Р. Савінька, А. ле Кернека, П. Бернара, І. Морабіто, П.Фишре.

- Дизайн в Японії другої половини XX — початку XXI століття: традиціоналізм світогляду та сучасність. Японський авангард.

- Форми візуальних об'єктів реклами другої половини XX століття.

Рекомендована література:

Основна: 2, 6, 11, 25.

Додаткова: 10, 14, 15.

7. Завдання для самостійної роботи

№ теми	Зміст завдання	К-сть годин	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль І. Стиль як основа формування художньої образності об'єктів дизайну				
Тема 1. Вступ. Мистецтво і дизайн — ідея і річ	Опрацювати рекомендовану літературу з теми, проаналізувати трактування категорії «стиль» сучасними мистецтвознавцями і дизайнерами	8	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна доповідь)	5
Тема 2. Художньо-конструктивна діяльність людини в історії культури	Виконати графічний аналіз одного з об'єктів сучасного дизайну, виявити способи поєднання в художньому образі стильових виражальних засобів (форма, конструкція, співвідношення головного та другорядних елементів, колір, колористичне рішення, фактура)	8	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, графічний аналіз: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5
Тема 3. Дизайн крізь стиль і моду: теоретичні настанови	За допомогою рекомендованої літератури та ілюстративного матеріалу виявити і проаналізувати композиційно-художні та стильові особливості об'єктів матеріальної культури періоду від античності до середини XIX ст., (книжкова графіка, орнаменти, елементи інтер'єру), виконати замальовки та копії.	8	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, копії, замальовки: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5

Тема 4. Теорії формотворення в дизайні XIX–XX століття: жанри і стилістика	За допомогою рекомендованого ілюстративного матеріалу проаналізувати методи і прийоми роботи дизайнерів з мотивами, елементами різних історичних стилів, виконати копії, замальовки.	6	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, копії, замальовки: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5
Змістовий модуль II. Концепти стилеутворення в дизайні в історичній ретроспекції				
Тема 5. Технічно-художнє конструювання машини як практичні засади виникнення дизайну: XIV — початок XX століття	На основі рекомендованого ілюстративного матеріалу проаналізувати художні прийоми відомих дизайнерів першої половини XX століття; виконати замальовки та копії	8	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, копії, замальовки: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5
Тема 6. Вироблення стилістичних прийомів формотворення в дизайні	На основі рекомендованого ілюстративного матеріалу проаналізувати художні прийоми відомих дизайнерів другої половини XX століття; виконати замальовки та копії	6	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, копії, замальовки: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5
Тема 7. Стилєутворення в дизайні «технічного століття»	Опрацювати літературу з теми, проаналізувати напрями поставангардного мистецтва та творчість зарубіжних дизайнерів постмодернізму. Виконати замальовки та копії знакових творів доби постмодернізму; проаналізувати характер стильових змін	6	Контроль на семінарському занятті та заліку (усна відповідь, копії, замальовки: папір формату А-3; туш, перо, акварель, гуаш, олівці)	5
	Усього	50		35 балів

8. Система поточного й підсумкового контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія стилєутворення в дизайні» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного

контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях.

**Розподіл балів за видами навчальної роботи,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення курсу
«Історія стилеутворення в дизайні»**

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	5	5
3.	Робота на семінарському занятті	10	5	50
4.	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	7	35
5.	Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
6.	Виконання ІНДЗ	30	1	30
	Усього без урахування коефіцієнта — 161 балів (коефіцієнт — 1,61)			

**Порядок переведення рейтингових показників успішності
в європейську шкалу ECTS**

Рейтингов а оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з

		незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* творчі завдання, виконання копій, замальовок.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, ілюстративним матеріалом; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Методичне забезпечення курсу

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- альбоми з дизайнерськими розробками;
- робоча навчальна програма;
- засоби модульного та підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

11. Рекомендована література

Основна:

1. *Барышников Г. М. Шрифты. Разработка и использование / Барышников Г. М., Бизяев А. Ю., Ефимов В. В., Моисеев А. А., Почтарь Э. И., Ярмола Ю. А. — М.: Издательство ЭКОМ, 1997. — 288с.*
2. *Бейн С. Как сделать красиво в Интернете / Бейн С., Грей Д. — СПб.: Символ, 1993. — 318 с.*
3. *Буковецкая О. А. Дизайн текста: шрифты, эффекты, цвет / Буковецкая О.А. — М.: ДМК, 1999. — 301 с.*
4. *Білодід Ю. М. Основи дизайну: навч. посіб. / Білодід Ю. М., Поліщук О. П. — К., 2004. — 240 с.*
5. *Благова Т. Ю. Креативные методы дизайна: Учеб. пособие / Т. Ю. Благова. — Благовещенск: Изд-во АмГУ, 2015. — 72 с.*
6. *Бхаскаран Л. Дизайн и время / Пер. с англ. И. Д. Голыбиной / Бхаскаран Л. — М.: АРТ-РОДНИК, 2006. — 256с.*
7. *Витрувий. Десять книг об архитектуре / Витрувий; пер. с лат. Ф. А. Петровского. — М. : КомКнига, 2005. — 320 с.*

8. *Власов В. Г.* Стили в искусстве: словарь: Архитектура, графика, декоративно-прикладное искусство, живопись, скульптура / В. Г. Власов. — СПб.: Кольна, 1995. — Т. 1. — 680 с.
9. *Голубева О. Л.* Основы композиции: Учеб. пособие / Голубева О. Л. — М.: Искусство, 2004. — 120 с.
10. *Даглдиян К. Т.* Декоративная композиція: учеб. пособие / Даглдиян К. Т. — Ростов н/Д.: Фенікс, 2008. — 312 с.
11. *Даниленко В. Я.* Дизайн: Підручник / Даниленко В. Я. — Харків: ХДАДМ, 2003. — 320 с.
12. Индекс Дизайн & Паблішинг. — М., 2008. — 388 с.
13. *Иттен И.* Искусство цвета / Иттен И.; пер. Л. Монаховой. — Изд-во Д. Аронов, 2013. — 95 с.
14. *Кох В.* Энциклопедия архитектурных стилей. Классический труд по европейскому зодчеству от античности до современности / Пер.с нем. / Кох В. — М.: БММ АО, 2005. — 528 с.
15. *Лагутенко О. А.* Українська графіка ХХ століття: навч. посібник / Лагутенко О. А. — К.: Грані-Т, 2011. — 184 с.
16. *Малік Т. В.* Історія дизайну архітектурного середовища: навч. посіб. / Т. В. Малік. — К.: КНУБА, 2003. — 192 с.
17. *Ничкало С. А.* Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник / Ничкало С.А. — К.: Либідь, 1999. — 208 с.
18. *Резніченко М. І.* Художня графіка. Кн.1 / Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. — Т.: Навчальна книга «Богдан», 2011. — 272с.
19. *Рунге В. Ф.* История дизайна, науки и техники. Кн. 1 / Рунге В. Ф. — М.: Архітектура, 2006. — 368 с.
20. *Рунге В. Ф.* История дизайна, науки и техники. Кн. 2 / Рунге В. Ф. — М.: Архітектура, 2007. — 432 с.
21. *Соколов Г. И.* Искусство древней Эллады: архитектура, скульптура, прикладное искусство. — М: Просвещение, 1996. — 224 с.
22. *Урицкая М. А.* Восточный дневник дизайнера / Урицкая М. А., Исаев И. А., Яковлев С. А. — М.: Изд. дом «Ниола 21 век», 2006. — 240 с.

23. Уэллс У. Реклама: принципы и практика / Пер. с англ. / Уэллс У., Бернет Д., Мориарти С. — СПб.: Питер, 1999. — 736 с.
24. Хан-Магомедов С. О. Пионеры советского дизайна / Хан-Магомедов С.С. — М.: Галарт, 1995. — 424 с.
25. Холмянский Л. М. Дизайн: учеб. пос. / Холмянский Л. М., Щипанов А. С. — М.: Просвещение, 1985. — 240 с.
26. Чепелик В. В. Український архітектурний модерн / Чепелик В. В. — К.: КНУБА, 2000. — 378 с.
27. Шевченко В. Я. Композиція плаката: навч. посіб. / Шевченко В. Я. — Х.: Колорит, 2004. — 123 с.
28. Шорохов Е. В. Основы композиции: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Шорохов Е. В. — М.: Просвещение, 1979. — 303 с.
29. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование: учеб. пособие / Шимко В. Т. — М.: Архитектура, 2004. — 296 с.
30. Яремків М. Ю. Композиція: творчі основи зображення. Навч. посібник / Яремків М.Ю. — Тернопіль: Підручники, посібники, 2005. — 112 с.

Додаткова:

1. Альберти Л. Десять книг о зодчестве: в 2 т. / Л. Альберти. — М. : Изд-во Всесоюзн. акад. архитектуры, 1935. — Т. 1. — 392 с.
2. Альберти Л. Десять книг о зодчестве: в 2 т. / Л. Альберти. — М. : Изд-во Всесоюзн. акад. архитектуры, 1937. — Т. 2. — 795 с.
3. Арган Д. К. История итальянского искусства: Античность. Средние века. Раннее Возрождение. Высокое Возрождение. Барокко. Искусство XVIII в. Искусство XIX — начала XX в. / Арган Д. К. ; пер. с ит. Г. П. Смирнова. — М. : Радуга, 2000. — 532 с.
4. Аронов В. Р. Художник и предметное творчество: проблемы взаимодействия материальной и художественной культуры XX века. — М.: Сов. художник, 1987. — 320 с.
5. Аронов В. Р. Дизайн и искусство. Актуальные проблемы технической эстетики. — М.: Знание, 1984. — 64 с.

6. *Базен Ж.* Барокко и рококо / Ж. Базен. — М. : Слово, 2001. — 287 с.
7. *Вейс Г.* История культуры. Костюм. Украшения. Предметы быта. Вооружение. Храмы и жилища. Обычаи и нравы. — М., 2002. — 960 с.
8. *Виге Й.* Тулуз-Лотрек / Пер. с англ. Е. И. Журавлевой. — М.: Айрис-пресс, 2006. — 128 с.
9. Дизайн: очерки теории системного проектирования / Н.П. Васильева, Ю. А. Грабовенко, Е. Н. Лазарев, В. И. Михайленко; науч. ред. М. С. Кагана. — Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1983. — 185 с.
10. История искусств стран Западной Европы от Возрождения до начала 20 века: живопись, скульптура, графика, архитектура, музыка, драма-театр; Искусство XVII века. Голландия, Франция, Англия, Германия / Е. И. Ротенберг (ред.), М.И. Свидерская (ред.). — М.: Искусство, 1995. — 392 с.
11. *Логвиненко Г. М.* Декоративная композиция: учеб. пособ. / Логвиненко Г. М. — М.: ВЛАДОС, 2005. — 144 с.
12. *Нестеренко О. И.* Краткая энциклопедия дизайна. — М.: Молодая гвардия, 1994. — 315 с.
13. *Сидоренко В. Д.* Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: розвиток візуального мистецтва України XX–XXI ст. — К.: ВХ студію, 2008. — 187 с.

Електронні джерела

1. Библиотека дизайна: <http://library.sredaboom.ru>
2. Новости промышленного дизайна: <http://www.idi.ru>
3. Ресурс о промышленном дизайне: <http://www.designet.ru>
4. Среда обитания: дизайн, стили, библиотека по дизайну:
<http://www.sreda.boom.ru>